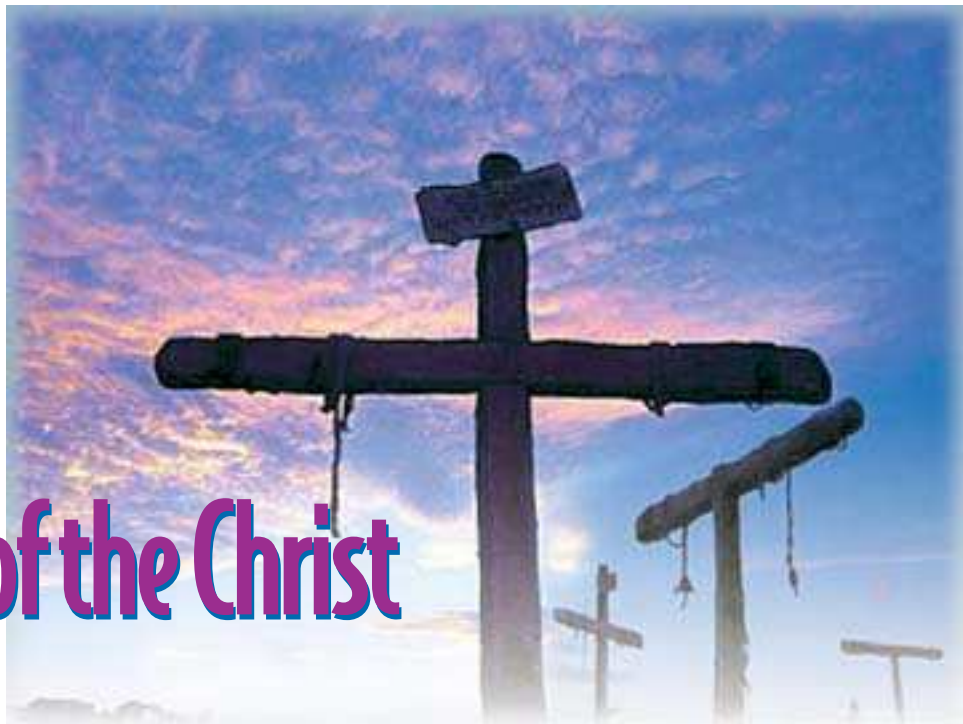

Mel Gibsonin Jeesus-elokuva

The Passion of the Christ

(Kristuksen kärsimys)

The Passion esittää Jeesuksen juutalaisena ja juutalaisessa ympäristössä. Jo kauan ennen ensi-iltaa filmi synnytti väitelyä antisemitismistä. Ihmiset ovat aina muodostaneet oman kuvansa Jeesuksesta ja näin mikä tahansa kuvaus Hänen viimeisistä hetkistään synnyttää kiistaa ja loukkaa monia. The Passion elokuvaa levitetään laajalti ja sen näkevät monet, jotka tavallisesti välttävät tai kieltävät Hänen sanomansa. Monet uskovatkin elokuvan toimivan evankeliumin hyväksi. Eräät kristityt johtajat ovat kehottaneet seuraajiaan ehdottomasti katsomaan elokuva. On seurakuntia, jotka ovat jopa ostaneet kokonaisia näytäntöjä. Elokuvan ympärillä käyty julkisuus on ollut parasta mainosta. Tuotto on taattu.

Suuri osa kritiikistä on tullut juutalaisjärjestö Anti-Defamation League'n johtajalta Abraham H. Foxman'ilta ja Paula Fredriksenilta, joka on akateemisten katolisten ja juutalaisten yhteistyöelimen edustaja. Foxmanin järjestöä arvostetaan laajalti sen taistelusta antisemitismia vastaan. Joidenkin mielestä Foxman on kuitenkin mennyt liian henkilökohtaiselle tasolle syytöksissään Mel Gibsonia kohtaan. Kuitenkin asialla on laajempi puoli, josta Foxman muistuttaa, kun hän viittaa Gibsonin henkilökohtaiseen vanhakatoliseen kristilliseen näkemykseen. Paula Fredriksen on huolissaan kuvasta, jonka filmi antaa juutalaisista johtajista kansansa edustajina, huolimatta, että he toki olivat Kristuksen tuomitsijoita. Hänen mukaansa antisemitismi on ollut ja on edelleen mukana kristillisessä kentässä.

Gibson on siis vanhakatolinen. Hänen ryhmänsä torjuu II Vatikaanin konsiilin (1962) päätökset, mukaan lukien lausuman (Nostra Aetate), jossa mainitaan, että juutalaiset kansana eivät ole kiroitut Jeesuksen kuoleman tähden. Siihen asti katolinen kirkko yleensä piti juutalaisia kolektiivisesti Jumalan kiroamina. Vanhakatoliset tunnustavat vain Trenton konsiilin (1545-1563). Trenton konsiili mm. kiroaa kaikki ne, jotka uskovat pelastuksen olevan yksin armosta.

Yksi kritiikin syy on, että elokuva ei tee eroa kyllin selväksi. Eräät katolisetkin pitävät filmiä Gibsonin kannanottona vanhakatolisuuden puolesta vastaan nykykatolisuutta. Gibson torjuu kaikki väitteet antisemitismistä ja sanoo ”rakastavansa juutalaisia”. Hän on myös esittänyt, että elokuva tehtiin ”Pyhän Hengen” ohjauksessa ja että se on tarkoin Raamatun mukainen kuvaus.

Jokainen voi sitten miettiä Pyhän Hengen vaikutusta esim. elokuvan ympärille pystytetyssä markkinatouhussa, kun Gibsonin elokuvan ”virallinen” oheistuoteyhtiö kauppa ympäri maailmaa mm. kaulaketjua, johon on ripustettu jäljennös naulasta, jota ristiinnaulitsijat käyttivät.

Tarkka raamatullisuus saa kolauksen, kun tiedetään Gibsonin käyttäneen elokuvansa käsikirjoituksessa runsaasti katolisen mystikon ja stigmaatikon, nunna Anne Catherine Emmerichin (1774-1824) näkyjä Kristuksen kärsimystiestä. Hänen kuvauksensa menevät Uuden testamentin ulkopuolelle, ollen verisen yksityiskohtaisia näkyjä Kristuksen pahoinpitelystä. Toinen Gibsonin käyttämä katolinen lähde on nunna Mary of Agredan näyt (1602-1665). Hokuvassa on myös kohtaus, joka perustuu katoliseen legendaan pyhästä Veronicasta, joka pyyhki Jeesuksen kasvat

liinalla, johon jäi Hänen kuvansa. Tämän liinan jäljennöksiä katoliset ovat kauan käyttäneet parantavana reliikkinä. Hokuva perustuu siis monin osin katoliselle legendalle – ei yksin Raamatun ilmoitukseen.

Silti Gbsonin elokuva esittää toki historiallista totuuttakin. Monissa yksityiskohdissa on pyritty historialliseen tarkkuuteen. Meidän on kuitenkin muistettava, että Raamatun linja sen kuvatessa Kristuksen kärsimystä on pääpiirteinen, ei yksityiskohtainen, ja siihen lienee ilmeinen syy.

Kristus koki julman ristinkuoleman, mutta Hänen todellinen kärsimyksensä jää ihmiselle aina hämäräksi. Fyysinen kärsimys oli vain yksi osatekijä ja sitä Gbson, joka tunnetaan väkivaltaisista ja verisistä elokuvistaan, kuvaa. Kristuksen kärsimys oli kuitenkin paljon muutakin, kuin pelkkä fyysinen kokemus. Roomalaiset ja muutkin naulitsivat ristille tuhansittain ihmisiä. Mutta ihminen ei kykene käsittämään mitä merkitsi Jumalan alentuminen lihan ruumiiseen ja koko maailman syn-

tien sovittaminen. Kun Pyhä Henki oma-kohtaisesti vakuuttaa ihmisen hänen syntisyydestään, Kristuksen teko puolestamme saa sisällön Jumalan lahjoittaman uskon kautta. Jos ihminen vastustaa Pyhän Hengen työtä, jonka kautta Hän ilmoittaa synnin henkilökohtaisella tasolla, mikään verinäytelmä ei johda kääntymykseen. Se voi synnyttää voimakkaan tunnekokemuksen, mutta jää muuten hedelmättömäksi.

Meillä ei ole kuvaa Kristuksesta, ehkäpä sellaista ei olisi syytä tehdä. Tavallinen kristuskuva on pitkätukkainen (”hippitukka”) ja kiiltokuvamainen esitys kuniista miehestä. Raamattu viittaa kuitenkin selvästi siihen, että Jeesuksella ei ollut pitkää tukkaa, kuten ei muillakaan juutalaisilla miehillä, papistosta ja kansan opettajista puhumattakaan (poikkeuksena nasiirit). Hokuva on taiteen laji ja taiteen tekeminen edellyttää aina mielikuvituksen käyttöä. Ihmisen mielikuvitus ei ole totuus, vaan totuus on sen ulkopuolella. Faktat eivät ole mielikuvitusta. Onko tarpeen sekoittaa fakta ja fiktio silloin, kun esitetään Raamatun totuutta? Jos se tehdään, niin missä mitassa se on hyödyllistä?

Kuva: AP Photo

Pyrkikö ihminen ”parantelemaan” Jumalan ilmoitusta omin konstein? Kysymyksiä voisi esittää monia.

Uuden testamentin kirjoittajat tunsivat Jeesuksen tai kuulivat tapahtumista silminnäkijöiltä. Raamattu ei ohita juutalaisten johtajien osuutta tapahtumaan, mutta samalla on muistettava, että omalta osaltaan, vaikka Jumalan vihollisinakin, he toteuttivat VEn esikuvia ja ennustuksia. Ketkä tappoivat Jeesuksen, on sinänsä turha kysymys sillä kaikki ovat siihen syyllisiä syntiensä takia. Kukaan ei riistänyt Hänen henkeään, vaan Jeesus ”antoi henkensä” vapaaehtoisesti sekä juutalaisten, että pakanoiden edestä. Juutalaiset ja roomalaiset olivat tuona historian aikana Jumalan käyttämä välikappale pelastussuunnitelman toteuttamiseksi.

Howard Heming ja Mike Moore kirjoittavat artikkelissaan ”A Passion for the Gospel?” (CWI Herald March/May 2004): ”Mel Gbsonilla tietenkin on omat tarkoituksensa. Hänen elokuvansa on suurelta osin itse rahoitettu ja se näyttää olevan vanhakatolisen hartauden ilmaus. Kuten keskiajan kuninkaat rakensivat katedraaleja ja teettivät suureellisia taideteoksia kuvaamaan ristiinnaulitsenista, Hollywoodin supertähti tarjoaa siitä nyt oman tukevan osansa. Hokuvan näkevät liikutuvat epäilemättä näkemästään ja keskustelu elokuvan ympärillä jatkuu vielä jonkun aikaa. On kuitenkin syytä muistaa, että kontrastina Gbsonin elokuvan verisyydelle, evankeliumit ovat huomattavan lakonisia Jeesuksen kärsimyksen suhteen: ’Jeesuksen hän (Pilatus) ruoskitti ja luovutti ristiinnaulittavaksi...’, ja väänsivät orjantappuroista kruunun, panivat sen hänen päähänsä ja ruovon hänen oikeaan käteensä’ ja ’ristiinnaulitsivat hänet’. Pääseikka UE:ssa ei ole, että Jeesus kärsi, vaan että Kristus (Messias) kärsi meidän edestämme. Siinä on evankeliumin kirkkaus. On epätodennäköistä, että elokuva-yleisö – ovatpa juutalaisia tai pakanoita – huolimatta elokuvan väkivallasta ja sen latinalaisesta/aramealaisesta kielestä, kuulee evankeliumin alkuperäisen sanoman.” □